

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΡΩΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ.

ΜΕΓΑΛΗΣ ἀρετῆς παράδειγμα τὸ ἐν τῇ πόλει τῶν Κορινθίων ἔργον τοῦ θεοφόρου Παύλου. Αὐτός, κὰν εἶχε πολλὰ καὶ μέγала δικαιώματα, κὰν εἶχεν ἐξουσίαν, δεδομένην αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις εἶπεν· « Ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ » αὐτοῦ, καὶ ἐπικεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ πρακτικοῦ παραδείγματος τῶν λοιπῶν ἀποστόλων, εἰς τὸ λαμβάνειν ὑπὸ τῶν ὑπ' αὐτοῦ διδασκομένων Κορινθίων πάντα τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν αὐτοῦ, οὐδὲν ὁμῶς ἠθέλησε λαβεῖν ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἔστερξε πᾶσαν ταιπωρίαν καὶ κάκωσιν, ἵνα μὴ ἀκολουθήσῃ οὐδὲ μικρὸν ἐμπόδιον εἰς τοῦ εὐαγγελίου τὸ κήρυγμα. « Ἴνα μὴ, λέγει, ἐγκοπῆν

» τινὰ δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ ». 1. Κορ. 9' 12.

Τι δὲ ἄλλο δηλοποιοῦσι ταῦτα τὰ λόγια, εἰμὴ ζέσιν ψυχῆς μεγάλην ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ πολυπλασιασμοῦ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, τουτέστι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας; τοῦτο δὲ ἐστὶν ἐκείνη ἡ μεγάλη ἀρετὴ, ἡ πασῶν τῶν μεγάλων ἀρετῶν μήτηρ, ἡ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἐκλεκτῶν κατοικοῦσα, ἣτις ὀνομάζεται ζήλος. Περὶ αὐτῆς οὖν τῆς ἀρετῆς προσκαλεῖ ἡμᾶς λαλῆσαι ἡ σήμερον ἀναγνωσθεῖσα περικοπὴ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ θεορρήμονος Παύλου.

Ὁ ζήλος γεννᾶται ἐκ τῆς ἀγάπης,

διευθύνεται ὑπὸ τῆς διακρίσεως, καὶ στηρίζεται ὑπὸ τῆς ὑπομονῆς καὶ σταθερότητος. Πᾶσα ψυχὴ ἀνθρώπου ἔχει τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης, ὑπὸ θεοῦ ἐμπεφυτευμένην ἐν αὐτῇ, καθὼς πάντα τὰ σώματα ἔχουσι τὸ πῦρ ἐσπαρμένον εἰς πάντα τὰ μέρη αὐτῶν ὑπὸ τοῦ τῶν ὄλων δημιουργοῦ. Οὐδὲ ψυχὴ ἐστὶν ἄμοιρος ἀγάπης, οὐδὲ σῶμα πῦρός ἀμέτοχον. Καθὼς δὲ τὸ πῦρ, τὸ ἐν τοῖς ἀψύχοις σώμασιν ἐμφωλεῦον, οὐδεμίαν αἰσθητὴν ἐνέργειαν ποιεῖ, εἰ μὴ διὰ τῆς τριβῆς συναχθῆ καὶ συνενωθῆ, οὕτω καὶ ἡ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἀγάπη οὐδὲν ὀρατὸν ἔργον ποιεῖ, εἰ μὴ διὰ τῆς θείας χάριτος αὐξήσῃ καὶ μεγαλυθῆ. Ἄφ' οὗ τὸ ἐν τοῖς σώμασι πῦρ διὰ τῆς τριβῆς συνενωθῆ, γεννᾷ τὴν φλόγα. Ἄφ' οὗ ἡ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἀγάπη διὰ τῆς χάριτος αὐξήθη, γεννᾷ τὸν ζῆλον. Καθὼς δὲ ἡ φλόξ καὶ θερμαίνει καὶ καλεῖ οὕτω καὶ ὁ ζῆλος καὶ ὠφελεῖ καὶ βλάπτει· ὁ μὲν διακριτικὸς ὠφελεῖ, ὁ δὲ ἀδιάκριτος βλάπτει.

Ὅταν μετὰ πολλῆς ζήσεως καὶ σφοδρότητος ὀρμῶμεν, ἵνα πράξωμεν ἔργα ἄνομα καὶ ἄδικα, μὴ διακρίνοντες, ὅτι εἰσὶ τοιαῦτα, ἀλλὰ νομίζοντες, ὅτι εἰσὶ νόμιμα καὶ δίκαια, τότε ὁ ζῆλος ἡμῶν ἐστὶν ἀδιάκριτος. Τοιοῦτον ζῆλον εἶχον οἱ Ἰουδαῖοι, ὡς περὶ αὐτῶν ἐμαρτύρησεν ὁ Παῦλος, λέγων· «Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς, ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσι, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν». Τοιοῦτον ζῆλον εἶχε καὶ ὁ Παῦλος, ὅτε ἦν Σαῦλος, ἡγουν πρὶν ἢ

ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν Χριστόν. Βλέπε αὐτόν, φυλακίζει καὶ δέρει τοὺς πιστεύοντας, συνευδοκεῖ εἰς τὸν λιθασμὸν τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου, ἐμπνέων δὲ φοβερισμῶν καὶ φόβων εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, τρέχει εἰς τὴν Δαμασκόν, ἵνα, ὅσους εὖρη ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας πιστεύοντας εἰς τὸν Χριστόν, φέρῃ δεδεμένους εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ζέσις ἐστὶ τοῦτο καὶ ὀρμὴ ψυχῆς μεγάλη, ὅπερ ἐστὶ ζῆλος. Ζῆλός ἐστὶν ἀλλ' ἀδιάκριτος, καὶ ἐπομένως βλαβερότατος. Οὐ διέκρινεν ὁ Παῦλος, ποῖον τὸ νόμιμον καὶ ποῖον τὸ ἄνομον, ποῖον τὸ δίκαιον καὶ ποῖον τὸ ἄδικον· ποῖον τὸ ἀρεστόν καὶ ποῖον τὸ μισητόν εἰς τὸν θεόν. Ὅθεν κατεδίωκε τὴν χριστιανικὴν πίστιν, καὶ ἐζήτηε ἐξαλεῖψαι τοὺς εἰς Χριστόν πιστεύοντας, νομίζων, ὅτι τοῦτο τὸ ἔργον ἐστὶ καὶ νόμιμον καὶ δίκαιον καὶ εὐάρεςον τῷ θεῷ. Εἶχε ζῆλον πολὺν καὶ μέγαν, ἀλλὰ γυμνὸν τῆς διακρίσεως. Ὅτε δὲ οὐρανόθεν προσκαλέσας αὐτόν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἔθηκεν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, καὶ τὴν ὀρθὴν τῶν πραγμάτων διάκρισιν, τότε ὁ ζῆλος αὐτοῦ ἐγένετο διακριτικὸς, καὶ ἐπομένως ὠφελιμώτατος. Ὅθεν ἔτρεχεν εἰς Ἄπο' Ἱερουσαλήμ καὶ κύκλω μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ, κηρύττων τὸ εὐαγγέλιον, διδάσκων τῆς πίστεως τὰ δόγματα, εὐαγγελιζόμενος τῶν ἀγαθῶν ἔργων τὰ νομοθετήματα, καταργῶν τὴν ἀπιστίαν, οἰκοδομῶν τὴν ἐκκλησίαν, ἐπιστρέφων τοὺς ἀπίστους, στηρίζων τοὺς πιστεύοντας. Ζῆλος ἦν καὶ ὁ πρῶτος, καθὼς

Πραξ. 9.
1. 2.

Ρωμ. 15.
19.

1. 1.

Κορ. 11. 2.

Ρωμ. 10.
2.

Πραξ. 22.
19, 20.

αὐτὸς ἐμαρτύρησεν, εἰπὼν· « Ζηλωτῆς » ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. Ζῆλος καὶ ὁ δεύτερος, ὡς ὁ αὐτὸς ἐπιβεβαιοῖ, λέγων· « Ζηλωτῆς γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζῆλω. Ἄλλ' ὁ μὲν πρῶτος, ἐπειδὴ ἦν ζῆλος χωρὶς διακρίσεως, κατέκαιεν, ἤγουν ἐβλαπτε καὶ ἐξηφάνιζεν· ὁ δὲ δεύτερος, ἐπειδὴ ἦν πλήρης διακρίσεως, ἐθέρμαινε, τουτέστιν ὄφελος προξένει καὶ σωτηρίαν αἰώνιον. Ἐκ τούτου βλέπομεν, ὅτι ἡ διάκρισις διευθύνει τὸν ζῆλον, μεταρρυθμίζουσα αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὀρμῆς τῶν πονηρῶν ἔργων εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν ἀγαθῶν πράξεων.

Χρείαν ὁμως ἔχει ὁ διακριτικὸς ζῆλος ἐπιμονῆς καὶ σταθερότητος, ἐπειδὴ χωρὶς αὐτῆς οὐ διαρκεῖ πολὺν καιρὸν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον σβέννυται, καθὼς τὸ πῦρ τὸ διαστυππίου ἀναπτόμενον, ἢ δι' ἀχύρου, ἢ δι' ἄλλης τινὸς ὕλης λεπτοῦς καὶ εὐπρόησου. Ὁ ζηλωτῆς ἄνθρωπος ἀντιμάχεται κατὰ παντὸς εἶδους ἀνομίας, ἀγωνιζόμενος καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ παντὶ τρόπῳ, ἵνα ἐξαλείψῃ ριζοθεν τὴν κακίαν, ἀντ' αὐτῆς δὲ ἐμφυτεύσῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀρετὴν.

1. ἰωάν. 5. 19. « Ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται ».

Ἡ κακία παλλῆ, ἡ ἀρετὴ πολλὰ ὀλίγη. Ἐχει δὲ ἡ κακία προστάτας ἰσχυροὺς καὶ ἀναριθμήτους. Ἐκ τούτου ἄλλοι μὲν περιφρανοῦσι τὸν ζηλωτὴν ἄνθρωπον, ὅταν νουθετῆ καὶ διδάσκῃ, ὡς ἀδόλεσχον καὶ φλύαρον. « Τι ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος » οὗτος »; ἔλεγον περὶ τοῦ Παύλου οἱ Ἐπικούρειοι καὶ οἱ στωϊκοὶ φιλόσοφοι, ἅπαν ἐδίδασκεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄλλοι κατηγοροῦ-

Η. κ. ε. 17. 18.

σιν αὐτὸν ὡς μωρὸν καὶ ἀσύνητον. « Μαίνῃς » Παῦλε, τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει, ἐκραύγαζε μεγαλοφώνως ὁ Φῆστος κατὰ τοῦ Παύλου. Ἄλλοι συκοφαντοῦσι τοὺς ζηλωτὰς, ὡς ταρασσοντας τὴν ἡσυχίαν τῶν πόλεων. « Οὔτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, » ἔλεγον περὶ τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σίλα, οἱ κύριοι τῆς παιδείας, τῆς ἐχούσης τὸ πνεῦμα τοῦ Πύθωνος. Ἐκεῖνοι μὲν ἐλέγχουσιν αὐτοὺς ὡς φθορεῖς τῆς γνώμης καὶ τῶν ἠθῶν τοῦ λαοῦ. « Εἰ σὺ εἶ αὐτὸς ὁ διασρέφων τὸν Ἰσραὴλ »; Οὕτως ἐξωνείδιζεν ὁ Ἀχαάθ τὸν ζηλωτὴν Ἠλίαν· οὔτοι δὲ φεβρίζουσιν αὐτοὺς θάνατον. « Τὰ δε ποιῆσαι μοι ὁ θεὸς καὶ ταῦτα προσθήσει, ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔριον θήσομαι τὴν ψυχὴν σου ». Τοιοῦτοτρόπως ἐφοβέριζε τὸν αὐτὸν προφήτην ἡ παμπόνηρος Ἰεζάβελ. Πόσους δὲ διωγμοὺς ἐγείρουσιν οἱ τύραννοι, καὶ πόσα παιδευτήρια ἐτοιμάζουσι κατὰ τῶν ζηλωτῶν ἀνθρώπων, μαρτυροῦσι τοῦ Ἰωσήφ ἡ φυλακῆ, τοῦ Ἡσαίου ὁ πρίων, τοῦ Μιχαίου τὰ ραπίσματα, τοῦ Ἱερεμίου ὁ βόρβορος, τοῦ Δανιὴλ ὁ λάκκος, τῶν τριῶν παίδων ἡ κάμινος, τοῦ Παύλου τὰ δεσμά, τῶν ἀποστόλων τὰ πολυάριθμα παθήματα· μαρτυροῦσι τῶν ὁμολογητῶν αἱ ἀγῶνες, τῶν μαρτύρων οἱ ἄθλοι, καὶ πάντων τῶν ζηλωτῶν ἀνθρώπων τὰ πειρατήρια. Ἐκ ταύτου καθεὶς βλέπει, ὅτι τόσον ἀναγκαῖα ἐστὶν ἡ σταθερότης διὰ τὴν σερέωσιν τοῦ ζήλου, ὥσε, εἰ μὴ λείψῃ, μεταβάλλεται ὁ ζῆλος εἰς φόβον, καὶ ὁ ζηλωτῆς

Πρ. κ. ε. 16. 20.

3. Βατ. 18. 17.

3. Βατ. 19. 2.

γίνεται δειλός, καὶ παντός ἀγαθοῦ ἔργου ἀργός καὶ ἄπρακτος.

Ὅστις δὲ ἔχει ζῆλον ὀδηγούμενον ὑπὸ τῆς διακρίσεως, καὶ στηριζόμενον ὑπὸ τῆς σταθερότητος, ἐκεῖνος ποιεῖ τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά ἔργα. Τοιοῦτον ζῆλον εἶχεν ὁ μεγαλώνυμος Ἡλίας. Ὁ ζῆλος αὐτοῦ ἦν ζῆλος κατ' ἐπίγνωσιν· διότι ἐζήλωσεν ὑπὲρ τῆς λατρείας τοῦ ἀληθοῦ θεοῦ. « Ζηλῶν » ἐζήλωκα, ἔλεγε, τῷ Κυρίῳ παντοκρά- » τορι· ὅτι ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· » τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ » τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομ- » φαίᾳ ». Κατ' ἐπίγνωσιν ὁ ζῆλος αὐτοῦ, ἐπειδὴ ὁ θεὸς ὠδήγει αὐτὸν εἰς πάντα τὰ ἔργα, ὅσα ἐποίει· ἀλλὰ καὶ ἐπίμονος καὶ σταθερὸς ὁ ζῆλος αὐτοῦ· διότι οὐδὲ αἱ ἐπιβουλαὶ τῶν ψευδοπροφητῶν, οὐδὲ οἱ ἐλεγχοὶ τοῦ Ἀχαάβ, οὐδὲ οἱ φοβερισμοὶ τῆς Ἰεζάβελ, ἔσθεσαν τοῦ θεοῦ ζήλου αὐτοῦ τὴν φλόγα. Κἂν δὲ ὡς ἄνθρωπος ἐφοβήθη τῆς Ἰεζάβελ τὰς θανατηφόρους ἐπιβουλάς, καὶ ἀνεχώρησεν, ὁ ζῆλος ὁμῶς τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἔμμενεν ἀκλόνητος· καὶ ἀκμαῖος διαπαντός. Ὅθεν μετ' ὀλίγον ἐπισρέψας, ἤλεγξεν αὐσηρῶς τὸν Ἀχαάβ διὰ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ ἀμπελώνος, καὶ διὰ τοῦ Ναβουθαὶ τὸ ἀθῶον αἷμα· « Τὰ δε λέγει Κύριος, εἶπε πρὸς » αὐτόν, ὡς σὺ ἐφόνευσας καὶ ἐκληρονόμη- » σας, διὰ τοῦτο τὰ δε λέγει Κύριος, ἐν » παντὶ τόπῳ, ὧς ἔλειξαν αἱ ὕες καὶ οἱ » κύνες τὸ αἷμα Ναβουθαὶ, ἐκεῖ λείξουσιν » οἱ κύνες τὸ αἷμά σου καὶ αἱ πόρραι λού- » σονται ἐν τῷ αἱματί σου ». Πόσα δὲ θαυ-

3. Βατ.
12. 16.

Λύτ. 3

3. Βατ.
21. 19.

μαστά ἔργα, ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν, θαυμάσια κατώρθωσεν ὁ ἅγιος ζῆλος τούτου τοῦ μεγάλου προφήτου; αὐτὸς ἵνα μὴ πλανηθῇ ὁ λαὸς τοῦ θεοῦ, καὶ προσκυνήσῃ τῷ Βάαλ, ἐδεήθη τοῦ θεοῦ, ἵνα μὴ βρέξῃ· καὶ ὁ οὐρανὸς ἐκλείσθη, καὶ ἡ βροχὴ οὐ κατέβη « Ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοῦς τρεῖς καὶ μῆνας » ἔξ' ἡ. Αὐτὸς ἵνα ἀποδείξῃ πλάνους τοὺς ἱερεῖς τῆς αἰσχύνης, καὶ ἐπιστρέψῃ τοὺς λατρεύσαντας τῷ Βάαλ, κατήγαγε πῦρ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ· « Ἐπεσε πῦρ, λέγει τὸ ἱερὸν λόγιον, παρὰ » Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε » τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰς σχίδακας » καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ » τοὺς λίθους καὶ τὸν χοῦν ἐξέλειξε. » Τοῦτο δὲ τὸ θαῦμα ἰδὼν ὁ λαὸς, ἔπεσον πάντες ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν κρραυγάζοντες, « Ἄλη- » θῶς Κύριος ὁ θεός, αὐτὸς ὁ θεός ». Ὅταν δὲ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος εἶδε τὴν ἐπιστροφὴν καὶ τὴν πίστιν τοῦ λαοῦ, τότε διὰ τῆς προσευχῆς αὐτοῦ ἤνοιξε τὸν οὐρανόν· « Καὶ » πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδω- » κε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάσθησε τὸν καρπὸν αὐτῆς ». Καὶ διὰ μὲν τούτων τῶν θαυμάτων ἐξωλόθρευσε τὴν προσκύνησιν τοῦ Βάαλ, ἀπέδειξε, τίς ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς θεός, ἐστερέωσε τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν, ἐπέστρεψε τοὺς ἀπιστήσαντας ἀπὸ τῆς ἀπιστίας. Διὰ δὲ τοῦ προφητικοῦ αὐτοῦ ἐλέγχου εἰς τόσῃν μετάνοιαν ἔφερε τὸν Ἀχαάβ, διὰ τὸν ἄδικον φόνον καὶ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ ἀμπελώνος τοῦ Ναβουθαὶ, ὡς « Κατενύγη ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,

3. Βατ.
17. 1.

14κ. 5.
17.

3. Βατ.
18. 38.

Αὐτ. 39.

Αὐτ. 45

14κ. 5.
18.

3. Βασ.
21 27.

» ἐπορεύετο κλαίων, καὶ διέρρηξε τὸν χι-
» τῶνα αὐτοῦ, καὶ ἐζώσατο σάκκον ἐπὶ τὸ
» σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐνήσεισε ».

Λουκ. Γ.
17.

Ὁ πρόδρομος Ἰωάννης ἔλαβε καὶ τὸ
πνεῦμα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ζήλου τοῦ
προφήτου Ἠλίου κατὰ τὴν προφητείαν Ζα-
χαρίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· ὅθεν βλέπομεν
αὐτὸν προτρέποντα πάντας πρὸς μετάνοιαν,
νουθετοῦντα τοὺς ὄχλους, διδάσκοντα
τοὺς τελῶνας, συμβουλεύοντα τοὺς ζρα-
τιώτας· οὐδὲ ἡ ἐξουσία τῶν ἀρχιερέων, οὐ-
δὲ ὁ φθόνος τῶν Φαρισαίων, οὐδὲ ἡ κακία
τῶν γραμματέων συζέλλουσιν αὐτὸν ἀπὸ
τοῦ κηρύγματος τῆς ἀληθείας· ὁμολογεῖ
παρρησία ἐνώπιον πάντων, ὅτι οὐκ ἔστιν
αὐτὸς ὁ προσδοκώμενος Χριστός, δεικνύει δὲ

Ἰωάν. Γ.
29.

αὐτοῖς, τίς ἐστὶν ὁ Χριστός, λέγων· » Ἴδε ὁ
» ἄμνος τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ
» κόσμου ». Βαπτίζει παρρησία πάντας
τοὺς πρὸς αὐτὸν προσερχομένους βάπτισμα
μετανοίας καὶ προτοίμασίας τοῦ εἰς Χριστὸν
Βαπτίσματος, καὶ κηρύττει παρρησία·

Ματθ. 3.
11.

» Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς με-
» τάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυ-
» ρότερός μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανός τὰ
» ὑποδήματα βασάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτί-
» σει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ »· πόσον δὲ
ζήλον ἔδειξεν οὗτος ὁ ἐκ κοιλίας μητρός ἡ-
γιασμένος ἄνθρωπος, ὅταν εἶδε τὴν ἀνο-
μίαν τοῦ Ἡρώδου; οὐδόλως ἐφοδῆθη οὐ-
δὲ τὴν βασιλικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν, οὐδὲ τὴν
ὠμότητα τῆς ἀπανθρώπου αὐτοῦ γνώμης,
ἀλλ' ἤλθε πρόθυμος, ἐσάθη ἐνώπιον αὐτοῦ
θαρσαλέος, καὶ ἐνουθέτησεν αὐτὸν ἀνυπο-

σόλως, καὶ ἀν προέβλεπε τὴν περιμένουσαν
αὐτὸν φυλακὴν, καὶ τὴν ἀποτομὴν τῆς ἰ-
δίας αὐτοῦ κεφαλῆς· « Οὐκ ἐξεσί σοι, εἶπεν,
» ὦ Βασιλεῦ, ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελ-
» φοῦ σου ». Μέγας καὶ τοῦ προφήτου Νά-
θαν ὁ ζήλος, ὑπερέχει ὁμοίως αὐτὸν ὁ τοῦ
βαπτιστοῦ· διότι ὁ μὲν Νάθαν ἐνουθέτησε
βασιλέα ἐπεικῆ καὶ ἁγίον· ὁ δὲ Βαπτιστής,
βασιλέα σκληρόν καὶ κακώτροπον.

Μάρκ. 6.
18.

Ἐνατένισον δὲ καὶ εἰς τὸν Παῦλον, ἵνα κατα-
λάβῃς τοῦ θερμοῦ καὶ διακριτικοῦ καὶ σταθε-
ροῦ ζήλου τὰ κατορθώματα. Οὐδὲν δύναται

Ρωμ. 8.
35, 38, 39.

χωρίσαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ,
οὔτε θλίψις, οὔτε σενοχωρία, οὔτε διωγμός,
οὔτε λιμός, οὔτε γυμνότης, οὔτε κίνδυνος,
οὔτε μάχαιρα, οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε
ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε
ἐνεσῶτα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε ὑψωμα, οὔτε
βάθος, οὔτε τίς κτίσις ἐτέρα· λαλεῖ ἐνώπιον

1. Κορ. Γ.
23.Φίλιπ. 3, 8.
Πράξ. 20.
21.

βασιλέων καὶ ἡγεμόνων, ἀρχόντων τε καὶ
πολυμαθῶν, καὶ κηρύττει Χριστὸν ἐσαυρω-
μένον· νομίζει τὰ πάντα σκύβαλα, ἵνα
Χριστὸν κερδήσῃ· οὐδεμίαν φροντίδα ἔχει
περὶ τῆς ἰδίας ζωῆς, οὐδὲ λογίζεται αὐτὴν
ἀξίαν περισσοτέρας τιμῆς τοῦ εὐαγγελικοῦ,
κηρύγματος· οὐ μόνον φέργει, ἀλλὰ καὶ εὐ-
χεται, « Ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ »
ἡγουν χωρισθῆναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, ἵνα σω-
θῶσιν οἱ Ἰσραηλῖται. Ταῦτα δὲ τί ἄλλο εἰ-
σὶν, εἰμὴ φλογεροῦ ζήλου ἔργα καὶ νοήματα;
Περιτέμνει τὸν Τιμόθεον οἰκονομικῶς, » Διὰ
» τοὺς Ἰουδαίους δηλονότι τοὺς ὄντας ἐν
» τοῖς τόποις ἐκείνοις. Γίνεται, » Τοῖς Ἰου-
» δαίοις ὡς Ἰουδαῖος· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς

Ρωμ. 9.
3.Πράξ. 16.
3.1. Κορ. 9.
20, 22.

» ὑπὸ νόμον· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, » ἵνα πάντως τινὰς σώσῃ ». Ταῦτα δὲ τί ἄλλο εἰσὶν, εἰμὴ ἔργα βαθείας διακρίσεως θεῖα καὶ σωτήρια; ὑπομένει διωγμούς, φυλακὰς, δεσμὰ, ραβδισμούς, λιθασμούς, παντός εἶδους παθήματα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐγγίζει εἰς τὰς πύλας τοῦ θανάτου, καὶ ἐν πᾶσι τούτοις διασώζει τὴν αὐτὴν τοῦ ζήλου θερμότητα ὑπὲρ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, ἕως οὗ διὰ μαρτυρικοῦ θανάτου παρέδωκε τὴν ἀγιωτάτην αὐτοῦ ψυχὴν εἰς χεῖρας τοῦ πλάσους αὐτοῦ καὶ δεσπότη. Ταῦτα τί ἄλλο εἰσὶν, εἰμὴ ἔργα τῆς ἀκλονήτου καὶ ἀκάμπτου σταθερότητος τῆς ἀδαμαντίνης αὐτοῦ ψυχῆς;

Ἐὰν δὲ ἀπλώσῃς τοῦ νοός σου τὴν θεωρίαν εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, βλέπεις ἐν αὐτῇ τὰ γενικώτερα τοῦ ζήλου κατορθώματα· ἐν αὐτῇ βλέπεις, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἐσήριξε τὴν θεοσέβειαν εἰς τὸ γένος τοῦ Ἰσραὴλ, εἰμὴ τῶν προφητῶν ὁ ζήλος· οὐδεὶς ἄλλος ἐπέστρεψεν ἀπὸ τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων τὰ ἔθνη, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὰ εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως, εἰμὴ τῶν ἀποστόλων ὁ ζήλος· οὐδεὶς ἄλλος ἐξήλεγε τῶν αἰρετικῶν τὰς βλασφημίας, καὶ ἐκύρωσε τῆς ὀρθοδοξίας τὰ δόγματα, εἰμὴ τῶν θείων πατέρων ὁ ζήλος.

Μεγάλῃ ἀρετῇ ὁ ζήλος, καὶ μεγάλα τὰ τούτου κατορθώματα, πλὴν πολλὰ σπανίως εὐρίσκειται καθαρὸς ἀπὸ τῆς ἀδιακρισίας ἢ δὲ ἀδιακρισία φθείρει τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, πολλάκις δὲ μεταβάλλει αὐτὴν εἰς κακίαν·

ἔχω ζῆλον θερμόν, ὡς τὸ πῦρ, διὰ τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων, διὰ δὲ τὰ ἐμὰ ἀμαρτήματα, ψυχρὸν ὡς χιόνα· τὸ κάρφος, τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἤγουν τὸ μικρὸν αὐτοῦ σφάλμα, φαίνεται μοι δοκός, τουτέστιν ἀμάρτημα μέγα· ἢ δὲ δοκός, ἢ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ μου, ἤγουν τὸ μέγα ἀμάρτημά μου φαίνεται μοι οὐδέν. Τοῦτο δὲ ἐστὶ ζήλος ἀδιάκριτος. Ὅθεν νομίζω, ὅτι εἰμὶ ζηλωτής, ἐγὼ δὲ εἰμι ὑποκριτής. Ὅταν ἔχω ζῆλον διακριτικόν, πρῶτον μὲν διακρίνω τὰ σφάλματά μου, καὶ καθαρίζω ἀπ' αὐτῶν τὴν ψυχὴν μου, ἔπειτα ἐπιχειρῶ τὴν διόρθωσιν τῶν ἄλλων· « Ὑποκριτὰ, οὕτως ἐλέγ- Ματθ. 7. 5. » χει τὸν ἀδιάκριτον ζήλόν μου ὁ Κύριος, » ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν » τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου ». Πόσοι ἔχουσι ζῆλον, ἀλλὰ μὴ διακρίνοντες τὰ ὄντως καλὰ ἀπὸ τῶν κακῶν, ποιοῦσιν ἀμαρτήματα μεγάλα, νομίζοντες, ὅτι πράττουσιν ἀρετὰς μεγάλας; παράδειγμα τούτου, οἱ σχισματικοὶ καὶ ἐσχισμένοι. Αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ ἀδικρίτου αὐτῶν ζήλου σκοτιζόμενοι, βλέπουσι τὸν κώνωπα ὡς κάμηλον, καὶ πλάττοντες σφάλματα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, τὰ μὴ ὄντα σφάλματα, ἀλλὰ καλλωπίσματα, νομίζουσιν ἀρετὴν τὸν ἀπ' αὐτῆς χωρισμόν, ἤγουν τὸν τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἀφανισμόν. Ὅθεν σχίζονται οἱ πανάθλιοι ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ μακρυνόμενοι ἀπ' αὐτῆς, συνισῶσι φατρίαν καὶ κόμματα φθοροποιὰ τῆς ψυχῆς αὐτῶν, καὶ πάσης θείας χάριτος ἐξε-

ρημένα. Πόσοι ἔχουσι ζῆλον, ἀλλὰ μὴ γνωρίζοντες, ὅτι εἰσὶ μέλη τῆς ἐκκλησίας, ἀθάδιάζουσι κατ' αὐτῶν τῶν προεσώτων, ἐλέγχοντες αὐτούς· καὶ νομίζουσιν, ὅτι ποιοῦσιν ἀρετὴν, ἐργάζονται δὲ κακίαν, ἤγουν παρακοὴν καὶ ἀνυποταξίαν; Πόσοι ἔχουσι μὲν ζῆλον διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν ἀδελφῶν, ἀλλ' οὐ μετέρχονται αὐτὸν μετὰ τῆς πρεπούσης διακρίσεως, νουθετοῦντες αὐτούς καὶ καταρτίζοντες κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἐντολήν· « Ἐν πνεύματι πραότη-
 ρος, σκοποῦντες μὴ καὶ αὐτοὶ πειρασθῶ-
 » σιν », ἀλλ' ἐλέγχουσιν αὐτούς ἀδιακρίτως, καὶ ἐξονειδίζουσι μετὰ αὐστηρότητος· ὅθεν ἀντὶ ὠφελείας προξενοῦσι θλάβην, καὶ ἀντὶ ἀρετῆς ποιοῦσιν ἁμαρτίαν;

Ὁ ζῆλος, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, ἐστὶν ἀρετὴ μεγάλη, πλὴν χρεῖαν ἔχει μεγάλης διακρίσεως. Φαίνεται δέ μοι, ὅτι τοῦτο σημαίνουσι ταῦτα τὰ λόγια τοῦ Κυρίου· « Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται· καὶ πᾶσα
 » θυσία ἀλὶ ἀλισθήσεται ». Διότι τὸ μὲν πῦρ τύπος ἐστὶ τοῦ ζήλου, καθότι θερμὸς ἐστὶν ὁ ζῆλος, καθὼς καὶ τὸ πῦρ· τὸ δὲ ἅλας τύπος ἐστὶ τῆς διακρίσεως· διότι καθὼς τὸ ἅλας οὐ μόνον διαφυλάττει τὰ ἀλιζόμενα ἀπὸ τῆς σήψεως, ἀλλὰ καὶ ποιεῖ νοστήμους τὰς τροφάς, οὕτω καὶ ἡ διάκρισις οὐ μόνον διαφυλάττει τὸν ζῆλον ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ ἅγια ποιεῖ πάντα τὰ τούτου ἔργα. Ἐνώσας οὖν ὁ Κύριος ταῦτα τὰ δύο ὀνόματα, ἤγουν τὸ πῦρ καὶ τὸ ἅλας, συνέστησε μεταφορικῶς πῦρ ἄλμυρον, ἢ πῦρ ἀλίζον, ἵνα δείξῃ, ὅτι ἀνάγκη ἐστίν,

ἵνα ὁ ζῆλος συνηνωμένος ὑπάρχη πάντοτε μετὰ τῆς διακρίσεως· διὰ τοῦτο δὲ εἶπε· « Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται », ἤγουν πᾶς ἄνθρωπος γενέσθω ζηλωτῆς μετὰ διακρίσεως. « Καὶ πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθήσεται », τουτέστι, καὶ πᾶσα ἀρετὴ ἐκ τοῦ ζήλου τῆς ψυχῆς προερχομένη, ἔσω ἠρτυμένη διὰ τῆς διακρίσεως· ταῦτα δὲ εἶπεν ἐπειδὴ ἡ ἀδιακρίτος ἀρετὴ οὐκ ἐστὶν εὐπρόσδεκτος ἐνώπιον αὐτοῦ. Τοῦτο φανερόν ἐστιν ἐκ τῶν λόγων τοῦ θεοῦ περὶ τῆς θυσίας τοῦ Καὶν· ὀρθῶς προσέφερεν ὁ Καὶν τὴν θυσίαν αὐτοῦ, ἐπειδὴ προσέφερεν αὐτὴν εἰς τὸν θεόν· πλὴν οὐ διέκρινε καλῶς, ὅτι ἔπρεπεν, ἵνα προσφέρῃ εἰς αὐτὸν τὰ ἐκλεκτότερα τῶν πραγμάτων αὐτοῦ· διὸ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ θεός· « Οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρθῶς
 » δὲ μὴ διέλῃς, ἤμαρτες; Ἐπειτα ἐδειξεν ὅτι οὐκ ἐδέχθη τὸ δῶρον αὐτοῦ, εἰπὼν· ἐπιστρέφω σοὶ αὐτὸ, « Πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφή
 » φη αὐτοῦ ». Ἐξω ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου τὸ δῶρόν σου, « Καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ. »

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, σὺ ἦλθες εἰς τὴν γῆν, ἵνα βάλλῃς εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν πῦρ, καθὼς εἶπας· Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν. Σὲ οὖν ἐπικαλοῦ-
 μεθα, βάλλε εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν τοῦτο τὸ πῦρ τοῦ ζήλου τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς, πλὴν μὴ ἀναλον, ἤγουν ἀδιάκριτον, ἀλλ' ἅλατι ἠρτυμένον, ὡς εἶπας, τουτέστι διακριτικόν· ἵνα δι' αὐτοῦ θερμανθέντες, ἁμαρτία δὲ καὶ ἀλισθέντες, προσφέρωμέν σοὶ πᾶσαν θυσίαν ἡμῶν οὐ μόνον ὀρθῶς, ἀλλὰ καὶ

Ἐκλ. 6. 1

Μαρκ. 9
49.

Λουκ. 12
49.

τὴν ἀναγινώσκομένην τῇ ΙΒ΄ Κυριακῇ.

235

διακριτικῶς. Τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρε- || λωσύνη καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν, εἰς τοὺς αἰῶ-
σειται τὸ ἔλεός σου· ὦ ἡ δόξα καὶ ἡ μεγα- || νας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
